

Monumentnummer*: 517654

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* 27 december 2000
Kadaster deel/nr 82793/54

Woonplaats* **Amersfoort** Gemeente* **Amersfoort** Provincie* **Utrecht**

Locatiennaam **Amersfoort** Locatieomschrijving **Bergkwartier**

Kadastrale gemeente* **Amersfoort** Sectie* **C** Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel **5344**

Omschrijving**

Omschrijving

Het hoofdgebouw van het GEDENKTEKEN Belgenmonument met een breedte van circa 18 meter is gelegen aan de noordzijde van een door bomen omzoomd plein. Het herdenkingsmonument is vanaf dat plein te bereiken door middel van een drietal bakstenen treden. Het hoofdgebouw bestaat uit drie verticale pylonen met een hoogte van respectievelijk circa twaalf en veertien meter. Deze zijn onderling verbonden door iets teruggedegen en lagere volumes. De bouwstijl is de Amsterdamse School, herkenbaar aan het expressief en dominant gebruik van baksteen, de expressieve compositie van de bouwmassa en de opvatting van het gebouw als totaalkunstwerk, waarbij natuurstenen reliëfs, geprofileerde houten deuren en smeedijzeren hekwerk bijdragen tot het geheel. Het gebouw is op een uitgemetselde plint geplaatst. De toppen van de pylonen zijn van een verticaal reliëf voorzien, onderbroken door een horizontale natuurstenen daklijst. Naast de overheersende rechthoekige vormen zijn in het ontwerp veel diagonalen opgenomen, onder andere in de trappartij aan de voorzijde, de lage bloembakken aan de achterzijde, de bekroning van het smeedwerk en in de bakstenen omlijsting van de natuurstenen reliëfs.

De symmetrische voorgevel (zuidzijde) wordt gedomineerd door de hoge middenpyloon, die wordt geflankeerd door de lagere tussenvolumes en de teruggedegen hoekpylonen. De middenpyloon wordt benadrukt door een rechthoekig natuurstenen reliëf, dat de vredesengel (pax) symboliseert. In het muurvlak daarboven is in de baksteen een reliëf aangebracht, dat de Nederlandse leeuw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorstelt. Aan weerszijden van de middenpyloon zijn trappen aangebracht, die naar twee vertrekken leiden. In de eerste ruimte werden de in de interneringskampen overleden Belgen herdacht, terwijl het tweede zaaltje aan Koningin Wilhelmina en Koning Albert was gewijd. Deze trappen vangen aan bij de voet van de middenpyloon, maken na acht treden een kwartslag opzij, klimmen zo'n vijftien treden, maken daar een volledige draai waarbij de trap van onoverdekt naar overdekt gaat, om vervolgens na nogmaals zo'n vijftien treden weer grenzend aan de middenpyloon te eindigen. Hier bevinden zich de toegangen tot de herdenkingsruimten. Twee pilaren met overhoekse kapitelen ondersteunen de overspanning van de trap. In de hoekpylonen bevinden zich met gebogen vlakken geprofileerde houten deuren, omlijst door expressief metselwerk.

De symmetrische achtergevel kent dezelfde hoofdvorm, hier echter risaleren de hoekpylonen sterker dan de middenpyloon. Tegen de onderbouw bevinden zich negen driehoekige geschakeerde bloembakken, die in een punt eindigen. Deze bloembakken symboliseren de negen Belgische provincies. Daarachter bevindt zich een fontein met een groot aantal sproeiers. Bovenin de twee zijpylonen bevinden zich, uitgevoerd in basreliëf, allegorische voorstellingen, die respectievelijk de 'Troost' en de 'Opbeuring van de arbeid' verbeelden. In het midden is een breed reliëf aangebracht dat de terugkeer naar het vaderland symboliseert. In de top van de middenpyloon is het wapen met de Belgische leeuw in baksteenreliëf uitgevoerd.

De linkerzijgevel (westzijde) is relatief smal en hoog. De geheel bakstenen gevel bestaat uit ten opzichte van elkaar verspringende rechthoekige volumes, die met expressief metselwerk zijn gedetailleerd.

De rechterzijgevel (oostzijde) is gespiegeld symmetrisch aan de linkerzijgevel.

Het gave interieur van met name de herdenkingsruimten is rijk gedecoreerd en uitgevoerd in de stijl van de Amsterdamse school. Opvallende elementen zijn de verschillende plaquettes en bustes van de bij de Eerste Wereldoorlog betrokken kolonels.

Waardering

Het hoofdgebouw van het gedenkteken van het Belgenmonument, gelegen op de Amersfoortse Berg, is als centraal onderdeel van het complex van algemeen belang vanwege zijn architectuur- en cultuurhistorische waarde als belangwekkend onderdeel van het complex en sociaalhistorische waarde bezit.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Gedenkteken(D)

Functie

Gedenkteken(D6)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument